

JHS 166 Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot

Liite 7. Erityisehdot ketterillä menetelmillä toteutettavista projekteista

Versio: 0.6 / 15.01.2014

Julkaistu:

Voimassaoloaika: toistaiseksi

Sisällys

1	Soveltaminen	4
2	Määritelmät.....	4
3	Toimitus.....	7
4	Toimitusprojekti	8
5	Iteraatioiden tarkastaminen ja hyväksyminen	8
6	Julkaisun testaus ja hyväksyminen	8
7	Testaus ja toimituksen hyväksyminen	9
8	Toimituksen organisointi ja toteutus	10
9	Toimittajan resurssit	10
10	Tilaaajan resurssit ja myötävaikutusvelvollisuus	11
11	Takuu.....	11
12	Oikeudet	12
13	Ylläpito	12
14	Valmisohjelmiston lähdekoodin talletus	12
15	Muutoshallinta.....	13
16	Viivästyminen.....	13

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

LUONNOS

Sopimuksen päiväys ja nro: _____ Liite nro: _____

KÄYTTÖOHJE

Ketteriä toimitusprojekteja koskevissa erityisehdoissa (*JIT 2014 – Ketterät toimitusprojektit*) tilaajan sovelluksella tarkoitetaan tilaajaa varten tehtyä ohjelmaa tai sen osaa, toimittajan tilaajaa varten tekemiä valmisohjelmistojen laajennuksia, muutoksia, lisäyksiä (kuten liittymät), konfiguraatiota ja parametroitintia, jotka toimitetaan soveltaen ketteriä toimitusmenetelmiä. Nämä ehdot on tarkoitettu käytettäväksi projekteissa, jotka toteutetaan esimerkiksi Scrum- tai XP-menetelmällä taikka muilla sellaisilla ketterillä projektityömalleilla, joissa toimittajalla on toimitusvastuu projektin lopputuloksena toimitettavasta tilaajan sovelluksesta. Ehdossa käytettyjen määritelmien soveltuvuus on aina tarkistettava suhteessa käytettävään projektityömalliin.

Tilaajan sovelluksen yhteydessä toimituksessa voi myös olla valmisohjelmistoja, mikäli sopimuksessa on niin nimenomaisesti sovittu.

Nämä ehdot eivät sovellu ns. vesiputouksmallin mukaisesti toteutettaviin sovellushankintoihin. Vesiputouksmallisessa projektissa työ etenee selkeinä vaiheina siten, että edeltävän vaiheen hyväksyntä on edellytyksenä seuraavalle (esim. määrittely – suunnittelu – toteutus – testaus). Tilaajan sovellushankintoja koskevat erityisehdot on tarkoitettu käytettäväksi vesiputouksmallisiin projekteihin. Näitä ehtoja ei myöskään tule käyttää projekteihin, joissa toimittaja ainoastaan toimittaa asiantuntijoita tilaajan käyttöön eikä vastaa varsinaisesta tilaajan sovelluksen toimittamisesta. Näihin tapauksiin suositellaan käytettäväksi Erityisehtoja konsultointipalveluista.

Toimituksen kohteen on täytettävä sopimuksessa sovitut ehdottomat vaatimukset sekä ne valinnaiset vaatimukset, joiden toteuttamisesta projektin aikana on sovittu. Näiden vaatimusten pohjalta tehdään yleensä erikseen yksityiskohtaisemmat toteutusta koskevat määritykset ja projektisuunnitelma. Sekä projektisuunnitelma että eri osioiden ja työlistan mukaisten toiminnallisuuksien toimitusaikataulu projektin aikana joustavat, olennaista on toteuttaa ehdottomat vaatimukset ja niitä koskevien määritysten mukaiset toiminnallisuudet projektin aikana. Ehdottomienkin vaatimusten toteutusaikataulua ja järjestystä voidaan projektin aikana muuttaa sovitun menettelyn mukaisesti.

Ketterissä menetelmissä tilaajalta vaaditaan merkittävää osallistumista projektin aikana ja valmiutta nopeaan päätöksentekoon. Ketterän ohjelmistokehityksen julistuksen, ns. *Agile manifeston*, mukaan ketterässä ohjelmistokehityksessä arvostetaan yksilöä ja kanssakäymistä enemmän kuin menetelmiä ja työkaluja; toimivaa ohjelmistoa enemmän kuin kattavaa dokumentaatiota; asiakasyhteistyötä enemmän kuin sopimusneuvotteluja; ja vastaamista muutokseen enemmän kuin pitäytymistä suunnitelmassa. (Lähde: <http://agilemanifesto.org/iso/fi/>). Ketterissä menetelmissä keskeistä on toimitusprojektin aikainen palaute, eri versioiden ja toiminnallisuuksien jatkuva arviointi ja joustava muokkaaminen sekä laajuuden ja toimitustavan uudelleenarviointi ja muokkaaminen. Sovelluksen koodin riittävään dokumentointiin on kiinnitettävä huomiota. Tilaajalla tulee olla riittävät ja asiantuntevat resurssit näiden projektinaikaisten arviointien ja päätösten tekemiseksi projektiaikataulun mukaisesti. On usein tarkoituksenmukaista hankkia palautetta sovelluksen loppukäyttäjiltä. Arviointien ja ratkaisujen viivästyttämisestä taikka siitä, että vasta projektin myöhemmässä vaiheessa ilmenee, ettei lopputulos vastaa tavoiteltua, voi aiheutua lisäkustannuksia, joiden jakamisesta ja hinnoittelusta on tarvittaessa sovittava sopimuksessa.

Kuten *JIT 2014 – Yleisissä sopimusehdoissa* on määritelty, sopijapuolten huomiota kiinnitetään siihen, että määritysten tulee täyttää vaatimukset. Mikäli määrittelyvaiheessa käy ilmeiseksi, että jokin vaatimus ei toteudu tai että sitä ei ole esim. tarkoituksenmukaista toteuttaa, tulee toimittajan informoida tilaajaa tästä ja asia on käsiteltävä muutoshallintamenettelyssä.

Mikäli projektin aikana ilmenee, että tilaajan vaatimusten tai lisätyön toteuttaminen edellyttää muutoksia tilaajan käyttöympäristöön, toimittajan pitää ilmoittaa tilaajalle näistä muutoksista ilman aiheutonta

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta LUONNOS

viivästyistä. Tilaajan on vastaavasti ilmoitettava, aikooko se tehdä tällaiset muutokset vai toteutetaanko toiminnallisuudet niin, ettei muutoksia tehdä.

Tilaaja hankkii usein sovelluksen siten, että se rakennetaan jonkin valmisohjelmiston perustalle, jota parametroidaan tai täydennetään tilaajan vaatimuksia vastaavaksi. Sopimuksessa on yksilöitävä toimituksen kohde, sen ehdottomat ja muut vaatimukset ja siihen mahdollisesti sisältyvät valmisohjelmistot. Myös seuraaviin seikkoihin on kiinnitettävä huomiota:

- Toimittajan velvollisuutena on vastata ratkaisun teknisestä toimivuudesta sopimuksessa sovitussa laajuudessa sekä ehdottomien ja sovittujen muiden vaatimusten toteutumisesta.
- Testaus- ja hyväksyntämenettelyt koskevat koko toimituksen kohdetta mukaan lukien siihen liittyvät valmisohjelmistot.
- Näihin ketteriä menetelmiä koskeviin erityisehtoihin on lisätty määräyksiä testaus- ja hyväksymismenettelystä. Sopimuksessa on kuitenkin yleensä tarpeen sopia tarkemmin sekä projektinaikaisesta testauksesta ja arvioinnista että hyväksymistestaus- ja hyväksymisprosessista. Dokumentaatio on olennainen osa tuotetta tai palvelua. Toimituksen kohdetta koskeva dokumentaatio on tarkistettava testauksen yhteydessä.
- Ketterien projektien aikana tulee dokumentoida ajantasaisesti, selkeästi ja asianmukaisesti projektinaikaiset ratkaisut ja niiden perustelut, muutokset aikatauluihin, projektin laajuuteen, vaatimuksiin ja määritelmiin sekä näitä koskevat hyväksynät. On hyvä huomata, että hankintalainsäädännön näkökulmasta jo tarjouspyynnössä esitettyjen ehdottomien vaatimusten muuttaminen voi olla mahdollista vain rajoitetusti.
- Mikäli toimituksen kohteeseen liittyy sopimuksessa yksilöityjä valmisohjelmistoja, niiden käyttöoikeudet määräytyvät lähtökohtaisesti valmisohjelmistojen omien käyttöoikeusehtojen mukaisesti. Käyttöoikeuksien tulee kuitenkin laajuudeltaan vastata tilaajan tarjouspyynnössä esittämiä vaatimuksia.
- Mikäli sopimuksen kohteena on tilaajan kannalta kriittinen ohjelmisto, on hyvä varautua sekä sovelluksen että ratkaisussa mahdollisesti hyödynnettävien valmisohjelmistojen ylläpidon loppumiseen tai ohjelmiston toimittajan mahdolliseen toiminnan loppumiseen. Tilaajan kannalta tärkeiden ohjelmistojen lähdekoodi ja niihin liittyvä asiakirja-aineisto on mahdollista tallettaa puolueettoman lähdekoodin talletuspalvelun tarjoajan ("escrow-agentin") haltuun tekemällä erillinen lähdekoodin talletussopimus, ellei lähdekoodia luovuteta toimituksen yhteydessä. Lähdekoodin talletuspalvelun tarjoaja säilyttää materiaalin ja vapauttaa ongelmatilanteessa lähdekoodin talletussopimuksessa sovittavilla ehdoilla. On syytä huomata, että kolmannen osapuolen valmisohjelmistojen lähdekoodia ei yleensä ole mahdollista saada tai tallettaa edes escrow-agentille. Näissä tilanteissa lähdekoodi voidaan lähtökohtaisesti tallettaa vain sitä osasta ratkaisua, jonka lähdekoodi on toimittajan hallussa ja jonka lähdekoodi sillä on oikeus luovuttaa.
- Ketterät toimitukset voidaan hinnoitella eri tavoin. Hinnoittelumallit voivat liittyä aikaan tai tuloksiin taikka näiden yhdistelmiin. Mahdollisia hinnoittelumalleja ovat esimerkiksi puhtaasti aikaperustainen hinnoittelu, tavoitehinta, toimintopistelaskentaan tai vastaavaan perustuva hinnoittelumalli, kattohinta tietylle ajanjaksolle tms. On huomattava, että puhtaasti kiinteään hintaan perustuvaa hinnoittelumallia tulee välttää, koska se ei sellaisenaan mahdollista ketterää toimitusmallia, johon olennaisesti liittyy mahdollisuus joustoihin ja muutosten tekemiseen.
- Sopimuksessa tulee olla hinnoittelumalli myös valinnaisten vaatimusten toteuttamiselle ja mahdollisille lisätoille.
- Näitä ketterien menetelmien erityisehtoja voidaan käyttää yhdessä Avoimen lähdekoodin ehtojen kanssa.

Avoimen lähdekoodin lisenssejä on useita. Osoitteessa <http://www.opensource.org/> on avoimen lähdekoodin määritelmä ja luettelo sen kanssa yhteensopivista lisensseistä.

Tilaajan sovelluksen hankinnasta on aina tehtävä hankintasopimus. Nämä erityisehdot ovat hankintasopimuksen liitteenä yhdessä *JIT 2014 Yleisten ehtojen* kanssa. Tulkintajärjestyksessä erityisehdot ovat ennen yleisiä ehtoja. Hankintasopimukseen on kirjattava ne kohdat erityisehdoista ja yleisistä ehdoista, joista on tarpeen poiketa.

Tämä käyttöohje ei ole osa sopimusta.

1 Soveltaminen

(1) Näitä erityisehtoja ketterillä menetelmillä toteutettavista projekteista noudatetaan julkisen hallinnon hankintayksiköiden toimeksiannosta tilaajan tarpeisiin ja tilaajan vaatimusten mukaan tehtävissä projekteissa, jos niihin on viitattu sopimuksessa eikä niistä ei ole joiltakin osin sovittu toisin kirjallisesti.

(2) Näitä erityisehtoja käytetään yhdessä julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisten sopimusehtojen kanssa. Ristiriitatilanteissa nämä erityisehdot pätevät vastaavilta kohdin ennen edellä mainittuja julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisiä sopimusehtoja.

2 Määritelmät

Alla olevien erityisehtojen määritelmien lisäksi noudatetaan *JIT2014 Yleisten ehtojen* määritelmiä. Muutos on näissä erityisehdoissa määritelty ehtojen kohteesta johtuen eri tavalla kuin yleisissä ehdoissa.

avoin lähdekoodi

fi avoin lähdekoodi

en open source code

ohjelma, jonka lähdekoodi on lisenssin saajan vapaasti saatavilla tai annettu lisenssin saajalle, ja jota lisenssin ehtojen mukaan

1. saa kopioida ja levittää ilman rojalteja tai muita maksuja ja ilman rajoituksia ohjelman levittämiseksi muiden ohjelmien kanssa,
2. saa muokata ja jonka muokkauksia ja muokattuja versioita saa kopioida ja levittää samoin ehdoin kuin muokkaamatonta versiota ja
3. saa vapaasti käyttää mihin tahansa tarkoitukseen

Ohjelman lisenssi ei rajoita sitä, kuka hyödyntää sen lisenssin mukaisia oikeuksia.

datakuvaus

fi datakuvaus

tilaajan tietoaaineiston kuvaus, joka on läpikotainen, eli kattaa kaiken tallennetun datantilaajan tietoaaineiston, ja joka voidaan asettaa julkisesti saataville ilman mitään kuvauksen asettajalle tai kuvauksen hankkijalle syntyvää oikeudenhaltijan kustannusta

ehdoton vaatimus

fi ehdoton vaatimus

sopimuksessa tai sen liitteissä mainittu vaatimus, jonka mukaiset ominaisuudet tai toiminnallisuudet toimituksen kohteessa on oltava, tai laatuvaatimus, joka toimituksen kohteen on täytettävä

iteraatio

fi iteraatio

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

LUONNOS

kestoltaan ajallisesti rajoitettu projektin osa, kuten Scrum-menetelmän sprintti, jossa toteutetaan tietty, rajallinen määrä työlistan mukaisia toiminnallisuuksia ja joka voi päättyä välihyväksyntään

julkaisu

fi julkaisu
en release

yhden tai useamman iteraation tuloksena syntynyt tuotantoonottokelpoinen ohjelmisto tai ohjelmiston osa, joka olisi sellaisenaan mahdollista ottaa käyttöön

julkaisusuunnitelma

fi julkaisusuunnitelma

kuvaus iteraatioiden sisällöistä, iteraatioiden tulosten yhdistämisestä julkaisuiksi sekä niiden julkaisuaikataulusta

kehitysjono

fi kehitysjono
en backlog

tärkeysjärjestykseen tehty muuttuva vaatimuslista, jonka sisällöstä vastaa tilaaja

kehitysympäristö

fi kehitysympäristö

sopimuksen mukaisen tilaajan sovelluksen kehittäminen ja tuottamista varten tarvittava tekninen laiteympäristö, kuten laitteet, ohjelmistot, tietoliikenneyhteydet, tarvittavat käyttöoikeuslisenssit ja näiden ylläpito

käyttöympäristö

fi käyttöympäristö

tilaajan järjestämä tekninen alusta (palvelimet, varusohjelmistot, tietoliikenneyhteydet jne.), johon toimituksen kohde asennetaan testauksia tai tuotantokäyttöä varten

lisätyö

fi lisätyö

alkuperäisten ehdottomien ja valinnaisten vaatimusten toteuttamisen lisäksi tehtävä, erikseen sovittava työ

luovuttaminen

fi luovuttaminen

toimituksen kohteen, tilaajan sovelluksen tai yksittäisen julkaisun luovuttaminen tilaajalle hyväksymistestausta varten

muutos

fi muutos

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

LUONNOS

sovittu lisäys, täsmennys tai poisto toimituksen kohteen sovittuun toimituslaajuuteen tai -sisältöön

Muutoksena ei pidetä esimerkiksi sovittujen toiminnallisuuksien toteutusjärjestyksen muuttamista tai projektin kokonaisaikataulun sisällä tapahtuvia aikataulumuutoksia tai resurssimuutoksia, joilla ei ole vähäistä suurempaa vaikutusta. Muutos voi lisätä tai vähentää toimituksen kohteen laajuutta.

määritykset

fi määritykset

sopijapuolten toimituksen kohteelle vaatimusten perusteella määrittelemät tekniset ja toiminnalliset ominaisuudet, joista sopijapuolet ovat sopineet tai sopivat kirjallisesti

projektisuunnitelma

fi projektisuunnitelma

yleistason suunnitelma, jossa kuvataan toimituksen kohdetta koskeva projekti, iteraatioiden määrä ja keskeinen sisältö, resurssit ja aikataulu, eri roolien vastuut ja tehtävät

puute

fi puute

poikkeavuus vaatimuksista, joka voidaan toteuttaa osana toista iteraatiota ennen toimituksen kohteen luovutusta ja joka kirjataan työlistaan

ratkaisukuvaus

fi ratkaisukuvaus

toimituksen kohteen kuvaus yksityiskohtaisella tasolla ja siitä, miten ratkaisu täyttää vaatimukset ja määritykset

tilaajan sovellus

fi tilaajan sovellus

tilaajaa varten tehty ohjelma tai sen osa, toimittajan tilaajaa varten tekemät laajennukset ja lisäykset (kuten liittymät) valmisohjelmistoihin, konfiguraatio, parametointi ja muut mahdolliset toimittajan osana käyttöönottoa toimittamat ohjelmistot

Tilaajan sovellukseen sisältyy myös sen dokumentaatio.

toimintopistelaskenta

fi toimintopistelaskenta

menetelmä, jolla ohjelmistoprojektin koko voidaan määritellä ennen toteuttamista ja todentaa toteuttamisen jälkeen

valinnainen vaatimus

fi valinnainen vaatimus

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

LUONNOS

toimituksen kohteelle asetettu muu kuin ehdoton vaatimus

valmisohjelmisto

fi valmisohjelmisto

sopimuksessa valmisohjelmistoksi yksilöity toimittajan tai kolmannen osapuolen kehittämä ja markkinoima ohjelmisto tai sen osa sekä valmisohjelmiston dokumentaatio

Valmisohjelmisto voi olla lisensoitu myös avoimen lähdekoodin lisenssillä. Valmisohjelmisto tai sen dokumentaatio ei ole tilaajan sovellus.

virhe

fi virhe

hyväksymistestaukseen luovutettu toimituksen kohde tai sen osa, joka ei täytä ehdottomia vaatimuksia, toimituksen kohteeseen tai kyseiseen osaan sovittuja valinnaisia vaatimuksia tai sovittuja määrittelyjä, tai ettei se toimi niiden mukaisesti taikka vastaa toimitusta koskevaa dokumentaatiota tai sitä, mitä sopimuksessa on muuten sovittu toimituksen kohteesta.

välitesti

fi välitesti

yksittäisen iteraation aikana toteutettujen lopputulosten taikka julkaisujen arviointi ja projektisuunnitelman mukainen testaus

3 Toimitus

(1) Tämä toimitussopimus koskee ketterällä toimitustavalla (agile) toteutettua IT-kehityshanketta, jossa toimittaja vastaa toimituksen kohteen suunnittelusta, toteuttamisesta ja käyttöönotosta. Toimittaja vastaa projektin johtamisesta, ellei toisin ole sovittu.

(2) Tilaajan sovellus on yksilöity sopimuksessa. Jos toimituksen kohteeseen sisältyy valmisohjelmistoja, ne ja niitä mahdollisesti koskevat erityiset ehdot on mainittava sopimuksessa.

(3) Toimittaja vastaa siitä, että tilaajan sovellus ja sen kuvaukset ovat sopimuksen mukaiset ja että työ tehdään tehtävän edellyttämällä ammattitaidolla ja hyvää teknistä tapaa ja laatutasoa noudattaen.

(4) Toimituksen kohde kattaa ehdottomien vaatimusten ja projektin aikana toteutettavaksi sovittujen valinnaisten vaatimusten sekä niiden perusteella yhdessä sovittujen määrittelyjen mukaisesti toteutetun tilaajan sovelluksen sekä muut sovitut tuotteet, palvelut, toiminnallisuudet ja osiot, mukaan lukien mahdolliset lisätyöt ja -toiminnallisuudet.

(5) Toimitus sisältää tilaajan sovelluksen suunnittelun, määrittelyn, toteuttamisen, testaamisen sekä käyttöönoton toteutuksen, jollei ole sovittu toisin. Lisäksi toimitus voi sisältää muita tehtäviä, kuten tietojen konversioon ja henkilöstön koulutukseen liittyviä tehtäviä, jos niistä on sovittu sopimuksessa.

(6) Toimituksen vaiheet, iteraatiot, julkaisut, toimitusaikataulu ja tarvittavat resurssit sovitaan sopimuksessa ja tarkennetaan projektidokumentaatioissa.

(7) Toimituksen kohteen tuesta, ylläpidosta ja jatkokehityksestä sovitaan erikseen.

4 Toimitusprojekti

(1) Toimitusprojektin alussa toimittaja ja tilaaja tarkentavat ja täydentävät projektisuunnitelmaa ja ratkaisukuvausta, sekä laativat yhdessä vaatimusten mukaiset määritykset ja työlistat sekä julkaisusuunnitelman.

(2) Toimitusprojekti koostuu useista iteraatioista, joissa kussakin toteutetaan yksi tai useampi työlistan toiminnallisuuksista ja joille on määritetty iteraation tavoite. Iteraatiot kuvataan ajantasaisesti julkaisusuunnitelmassa. Toimittaja testaa iteraation tulokset itse ennen niiden luovuttamista tilaajalle. Toimittaja luovuttaa tilaajalle iteraation tulokset arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi kunkin iteraation lopuksi, jollei muuta ole sovittu. Mikäli tilaaja ei hyväksy iteraation tuloksia, puuttuva toiminnallisuus palautetaan työlistaan toteutettavaksi sovitussa myöhemmässä iteraatiossa.

(3) Toimittaja raportoi tilaajalle säännöllisesti projektidokumentaatioissa sovitulla tavalla iteraatioiden edistymisestä ja työlistan mukaisten toiminnallisuuksien toteutumisesta. Kunkin iteraation aikana ja jälkeen arvioidaan työlista, julkaisusuunnitelma, projektidokumentaatio ja aikataulu sekä tilaajan ja toimittajan resurssitilanne ja -tarpeet. Työlistaa pidetään jatkuvasti ajan tasalla.

(4) Ellei muuta erikseen sovita ja määritellä projektidokumentaatioissa, tilaajan ja toimittajan yhdessä tekemä työ toteutetaan tilaajan toimipaikassa ja tilaajan projektihenkilöstön tulee osallistua päivittäisiin tai muutoin toistuviin projektikokouksiin toimittajan henkilöiden kanssa.

(5) Toimittajan tulee projektin aikana antaa tilaajalle asiantuntija-apua koskien eri toteutustapojen ja teknologiavaihtoehtojen arviointia ja valintaa.

5 Iteraatioiden tarkastaminen ja hyväksyminen

(1) Iteraatioiden hyväksymisen tarkoituksena on projektin etenemisen varmistaminen. Tilaaajan tulee tarkastaa sekä hyväksyä tai hylätä iteraatiot sovitussa aikataulussa niin, että seuraavat iteraatiot voivat alkaa suunnitellussa aikataulussa.

(2) Iteraatio on hyväksytty, jos tilaaja toteaa sen täyttävän hyväksymisen kriteerit. Iteraation hyväksymisen kriteerit sovitaan sopimuksessa ja ne voivat olla erilaiset erityyppisille tai eri vaiheissa tehtäville iteraatioille.

6 Julkaisun testaus ja hyväksyminen

(1) Jollei toisin ole sovittu, tilaaja testaa julkaisun seitsemän (7) päivän kuluessa siitä, kun toimittaja on kirjallisesti ilmoittanut, että testaus voidaan aloittaa. Jos julkaisu otetaan sellaisenaan tuotantokäyttöön, sovelletaan kuitenkin edellä mainitusta poiketen jäljempänä luvussa 7 sovitun testaus- ja hyväksymismenettelyä.

(2) Julkaisun hyväksyntä on edellytys seuraavaan julkaisun ensimmäisen iteraation aloittamiselle, ellei asiasta ole sovittu toisin. Havaitut puutteet ja virheet kirjataan työlistaan.

(3) Julkaisun hyväksyntä ei vapauta toimittajaa vastuusta myöhempien vaiheiden testausten aikana esille tulleista virheistä, joita ei ole voitu eikä ole pitänyt kukaan kohtuudella havaita julkaisun testauksissa.

7 Testaus ja toimituksen hyväksyminen

- (1) Toimittaja tekee toimituksen kohteelle tai sen osalle sopimuksessa määritellyt toimittajan testit, ennen kuin toimittaja luovuttaa toimituksen kohteen tai sen osan tilaajalle hyväksymistestausta varten. Ellei muuta ole sovittu, toimittaja tekee käytäntönsä mukaiset testit tilaajan etukäteen toimittamalla aineistolla. Toimittajan testin hyväksytyt suoritus on ehdoton edellytys sille, että toimittaja voi luovuttaa toimituksen kohteen tai sen osan tilaajalle hyväksymistestausta varten. Toimittajan testaus on suoritettu hyväksytysti, kun toimittajan suorittamissa testeissä ei enää havaita virheitä, joiden tilaaja voisi perustellusti katsoa estävän hyväksymistestauksen suorittamisen. Toimittaja ilmoittaa tilaajalle, milloin toimituksen kohde tai sen osa on valmis tilaajan hyväksymistestausta varten ja toimittaa tilaajalle selvityksen toteutetusta testauksesta ja sen tuloksista.
- (2) Tilaaaja saattaa kustannuksellaan testauksessa tarvittavan käyttöympäristön sopimuksen mukaiseksi, ellei asiasta ole sovittu toisin. Toimittaja luovuttaa toimituksen kohteen hyväksymistestausta varten siten, että se on asennettuna sopimuksen mukaiseen käyttöympäristöön toimitusaikataulun mukaisesti. Toimittaja luovuttaa tilaajalle tilaajan hyväksymistestaukseen käyttöohjeet sekä toimituksen kohdetta koskevan dokumentaation. Toimittaja toteuttaa myös tilaajan edustajille sovittun koulutuksen kyseisten tehtävien suorittamista varten.
- (3) Tilaaaja tekee hyväksymistestauksen. Tilaaaja toimittaa etukäteen testaussuunnitelman toimittajalle kommentoitavaksi. Testaussuunnitelma ei ole kuitenkaan sitova. Tilaaajalla on testaussuunnitelman rajoittamatta oikeus tehdä tarpeellisena pitämänsä testit. Jollei toisin ole sovittu, tilaajalla on 30 päivää aikaa tehdä tilaajan hyväksymistestaus siitä lähtien, kun toimittaja on ilmoittanut kirjallisesti, että toimituksen kohde tai sovittu osa on valmis hyväksymistestausta varten, ja toimittaja on luovuttanut toimituksen kohteen testattavaksi kohdan 7(1) mukaisesti. Toimittaja ei saa luovuttaa toimituksen kohdetta tai sen osaa tilaajalle hyväksymistestausta varten ennen yhteisesti sovittua ajankohtaa, ellei tilaaja siihen nimenomaisesti kirjallisesti suostu. Sopijapuolet voivat sopia, että toimittaja avustaa tilaajaa hyväksymistestauksessa.
- (4) Tilaaaja ilmoittaa kirjallisesti toimittajalle sovelluksessa havaitsemistaan virheistä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään 3 työpäivän kuluessa siitä, kun tilaajan hyväksymistestaukselle varattu aika on päättynyt.
- (5) Hyväksymistä eivät estä vähäiset virheet, jotka eivät estä toimituksen kohteen käyttöä sovittuun käyttötarkoitukseen tai sen toimintaa.
- (6) Toimituksen kohde tai sen osa katsotaan hyväksytyksi, jos tilaaja ei ole ilmoittanut virheistä kohdassa 7(4) mainitun ajan kuluessa tai jos tilaaja ottaa sovelluksen tai sen osan tuotantokäyttöön.
- (7) Toimittaja korjaa hyväksymistestauksessa ilmenneen virheen viivymättä. Toimittaja korjaa veloituksetta toimittajan huolimattomuudesta johtuvat virheet. Hyväksymistestaukselle varattua aikaa pidennetään ajalla, jonka toimittaja tarvitsee virheen korjaamiseen ja tilaaja kohtuudella virhekorjausten testaamiseen ja hyväksymiseen. Mikäli virhe johtuu valmisohjelmistosta, toimittaja korjaa tai korjauttaa kustannuksellaan ja mahdollisuuksiensa mukaan virheen. Jos tämä ei ole kohtuudella mahdollista, toimittaja kiertää kustannuksellaan virheen. Mikäli virheen kiertäminen ei kohtuudella ole mahdollista yleisesti käytettävissä olevin toimenpitein, sopijapuolet voivat sopia lisätyöstä virheen kiertämiseksi tai tilaajalla on oikeus hinnanalennukseen. Mikäli virhe on niin olennainen, että sopimuksen tarkoitus jää virheen johdosta olennaisesti saavuttamatta, tilaajalla on oikeus purkaa sopimus.
- (8) Kiinteähintaisissa toimituksissa kumpikin sopijapuoli vastaa kustannuksista, jotka liittyvät hyväksymistestauksen suorittamiseen. Työaika- tai työmääräpohjaisesti hinnoitelluissa toimituksissa tilaaja korvaa toimittajan tekemän hyväksymistestauksiin liittyvän työn kuitenkin niin, että toimittaja vastaa omista kustannuksistaan liittyen mahdollisten virheiden korjausten johdosta suoritettaviin uusintatestauksiin.
- (9) Jollei toisin ole sovittu, toimitus katsotaan tapahtuneeksi, kun toimituksen kohde on hyväksytty ja toimittaja on täyttänyt kaikki tuotteen tai palvelun lopputuloksen käyttöönottoon liittyvät sopimuksen mukaiset velvollisuutensa.

8 Toimituksen organisointi ja toteutus

(1) Sopijapuolet perustavat projektin ja sille ohjausryhmän sopimuksen toteuttamista ja sopijapuolten välistä yhteistyötä varten. Kumpikin sopijapuoli nimeää edustajansa ohjausryhmään, joka valvoo sopijapuolten yhteistyöorganisaationa projektin toteuttamista. Ohjausryhmän tehtävät ja päätösvalta määritellään sopimuksessa, ja se kokoontuu sopijapuolen pyynnöstä tarpeen mukaan ja vähintään kunkin julkaisun ja muun toimitusvaiheen jälkeen. Ohjausryhmän kokouksista pidetään pöytäkirjaa. Ohjausryhmä ei voi muuttaa sopimusta.

(2) Toimittaja nimeää projektipäällikön, jonka tehtävänä on raportoida projektin ohjausryhmälle projektin tilasta ja edistymisestä. Projektipäällikkö vastaa iteraatioiden ja julkaisujen suunnittelusta ja valvonnasta. Muut tehtävät määritellään sopimuksessa. Kumpikin sopijapuoli nimeää yhteyshenkilön, jonka tehtävänä on seurata ja valvoa sopimuksen toteutumista ja tiedottaa oman organisaationsa sisällä ja toiselle sopijapuolelle sopimuksen toteutumiseen liittyvistä asioista. Toimittajan yhteyshenkilönä on toimittajan projektipäällikkö, ellei sovita toisin. Sopijapuoli ilmoittaa yhteyshenkilönsä vaihtamisesta toiselle sopijapuolelle hyvissä ajoin ottaen kuitenkin huomioon, mitä jäljempänä luvuissa 9 ja 10 on sovittu avainhenkilöiden vaihtamisesta.

(3) Toimittaja nimeää iteraatioiden toteuttamisesta vastaavan henkilön, joka vastaa työlistasta ja päivittäisistä tilannekokouksista ja työn valvonnasta ja seurannasta.

(4) Sopijapuolet nimeävät projektiin tarvittavat henkilöresurssit. Sopimuksessa voidaan sopia nimetyistä avainhenkilöistä.

(5) Sopijapuolet varaavat omalta osaltaan tarvittavat työtilat ja -välineet projektin käyttöön.

(6) Sopijapuoli myötävaikuttaa projektin toteuttamiseen sellaisissa yhteyksissä, jotka ovat sopijapuolen määrättävissä tai hallinnassa. Kumpikin sopijapuoli tekee projektin toteuttamiseksi tarvittavat päätöksensä viivytyksettä.

(7) Toimittaja toimii yhteistyössä ja neuvottelee muiden tilaajan käyttämien toimittajien ja konsulttien kanssa, jos tilaaja niin pyytää. Jollei toisin ole sovittu, toimittaja on oikeutettu veloittamaan tästä lisätyöstä. Toimittajan on kuitenkin etukäteen ilmoitettava aiheutuvasta lisätyöstä.

(8) Jollei toisin ole sovittu, toimittaja tekee tilaajan sovelluksen ja muut projektiin kuuluvat työt toimittajan työmenetelmiä käyttäen.

(9) Kehitysympäristöstä vastaava sopijapuoli huolehtii projektin aikana sopimuksen kohteena olevista, toimituksen kohdetta koskevista varmuuskopioista ja tarkastaa niiden toimivuuden.

(10) Toimitusprojekti päättyy, kun toimituksen kohde on kokonaisuudessaan hyväksytty ja otettu käyttöön.

9 Toimittajan resurssit

(1) Toimittaja varmistaa, että projektissa on riittävästi henkilöstöä, jolla on riittävä osaaminen ja tieto osallistua projektin toteuttamiseen ja joka täyttää sovitut vähimmäisvaatimukset.

(2) Toimittaja ei vaihda sopimuksessa nimettyjä avainhenkilöitä ilman tilaajan lupaa muusta kuin toimittajasta riippumattomasta syystä. Tilaaaja ei voi evätä lupaa vaihtoon ilman perusteltua syytä. Toimittaja ilmoittaa avainhenkilön vaihtamisesta tilaajalle aina kirjallisesti etukäteen ja nimeää korvattavan henkilön tilalle viivytyksettä uuden henkilön.

(3) Uuden henkilön on osaamiseltaan täytettävä sovitut vähimmäisvaatimukset.

10 Tilaajan resurssit ja myötävaikutusvelvollisuus

- (1) Tilaaja varmistaa, että toimitukseen liittyviin tehtäviin, päivittäisiin projektitapaamisiin, iteraatioiden hyväksymisiin ja muihin tehtäviin on riittävästi henkilöstöä, jolla on riittävä osaaminen ja tieto myötävaikuttaa projektin toteuttamiseen asianmukaisesti. Osallistuvilla tulee olla riittävät valtuudet hyväksyä iteraatiot ja tehdä muut projektin edellyttämät tehtävät.
- (2) Tilaaja pyrkii olemaan vaihtamatta sopimuksessa nimettyjä avainhenkilöitä. Tilaajan tulee ilmoittaa avainhenkilön vaihtamisesta toimittajalle aina kirjallisesti etukäteen ja nimeää korvattavan henkilön tilalle viivytyksettä uuden henkilön.
- (3) Sen lisäksi mitä sopimuksessa on sovittu tilaajan tehtäväksi, tilaaja antaa toimittajalle hallussaan olevat toimittajan pyytämät tiedot tehtävän suorittamista varten. Tilaaja vastaa toimittajalle antamistaan tiedoista, ohjeista ja määräyksistä.
- (4) Tilaaja vastaa siitä, että se tekee osaltaan sopimuksessa sovitut tehtävät sovitussa aikataulussa.

11 Takuu

- (1) Toimittajalla on velvoite korjata ilman eri korvausta toimituksen kohteessa ilmenevät virheet, joista on raportoitu mahdollisesti sovittuna takuuajana.
- (2) Takuu ei koske sellaisia virheitä, jotka tilaaja olisi voinut tai hänen olisi kohtuudella pitänyt voida havaita hyväksymistestauksen aikana tai aiemmin.
- (3) Takuuajaksi on 6 kuukautta tilaajan sovelluksen hyväksymisestä, jollei toisin ole sovittu. Mikäli tilaajan sovellus hyväksytään vaiheittain, aiemmin hyväksytyjen vaiheiden takuuajaksi päättyy kuitenkin vasta, kun 6 kuukautta on kulunut koko tilaajan sovelluksen hyväksymisestä.
- (4) Tilaajalla on oikeus edellyttää, että toimittaja antaa ennen viimeisen maksuerän suorittamista tilaajalle tämän hyväksymän vakuuden takuuvälvoitteiden täyttämiseksi. Vakuus on 15 prosenttia sopimuksen arvonlisäverollisesta kokonaishinnasta, ja se on voimassa vähintään 3 kuukautta sopimuksen mukaisen takuuajan jälkeen. Jos takuuvälvoitteiden täyttäminen viivästyy, toimittaja jatkaa vakuuden voimassaoloaikaa. Toimittaja vastaa kaikista vakuuskustannuksista.
- (5) Valmisohjelmistojen osalta takuuseen sovelletaan kyseisten valmisohjelmistojen takuuehtoja.
- (6) Mikäli toimituksen kohteessa takuuajana ilmenevä virhe johtuu valmisohjelmistosta, toimittaja korjaa tai korjauttaa kustannuksellaan ja mahdollisuuksiensa mukaan virheen. Jos tämä ei ole kohtuudella mahdollista, toimittaja kiertää kustannuksellaan virheen. Mikäli virheen kiertäminen ei kohtuudella ole mahdollista yleisesti käytettävissä olevin toimenpitein, osapuolet voivat sopia lisätyöstä virheen kiertämiseksi tai tilaajalla on oikeus hinnanalennukseen. Mikäli virhe on niin olennainen, että sopimuksen tarkoitus jää virheen johdosta olennaisesti saavuttamatta, tilaajalla on oikeus purkaa sopimus.
- (7) Takuu raukeaa siltä osin kuin tilaaja sopimatta siitä toimittajan kanssa muuttaa tilaajan sovellusta tai määriteltä sovellusympäristöä, tilaajan sovellusta käytetään muuhun kuin sen käyttötarkoitukseen tai vastoin sen käyttöä koskevia ohjeita tai virhe aiheutuu muusta tilaajan puolella olevasta syystä.

12 Oikeudet

(1) Omistusoikeus tietovälineisiin, jotka sisältävät sopimuksen kohteena olevat sovellukset, siirtyy tilaajalle, kun tietoväline on toimitettu.

(2) Tilaajan aineiston omistusoikeus ja immateriaalioikeudet kuuluvat tilaajalle tai kolmannelle osapuolelle eivätkä siirry toimittajalle. Toimittajalla on oikeus käsitellä tilaajan aineistoa vain sopimuksen täyttämisen mukaiseen tarkoitukseen.

(3) Jollei toisin ole sovittu, tilaajan sovelluksen ja siihen liittyvän dokumentaation tekijänoikeus ja muut immateriaalioikeudet kuuluvat toimittajalle tai kolmannelle osapuolelle. Tilaajan tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus ei siirry toimittajalle, ellei tästä ole erikseen sovittu.

(4) Tilaajalla on vapaa oikeus lisäveloituksetta itse tai ulkopuolisen palveluntuottajan avustuksella ja toimittajan tai kolmannen osapuolen tekijän- ja immateriaalioikeuden tai liike- ja ammattisalaisuuden rajoittamatta:

- i. käyttää tilaajan sovellusta omissa toiminnoissaan
- ii. muuttaa ja kehittää tilaajan sovellusta edelleen omaan käyttöön
- iii. valmistaa tilaajan sovelluksesta uusia kappaleita omaan käyttöön
- iv. käyttää muiden sovellusten yhteydessä tilaajan sovelluksen teon yhteydessä syntyneitä aineistoa ja tietotaitoa
- v. siirtää tilaajan sovellus toiseen laitealusta- tai käyttöjärjestelmäympäristöön tai maantieteelliseen paikkaan ottaen kuitenkin huomioon mahdolliset maastavientirajoitukset
- vi. siirtää tilaajan sovelluksen käyttöoikeuksia kolmansille tahoille, mikäli tilaajan tehtävien hoito tai uudelleenjärjestelyt sitä edellyttävät
- vii. saada hallinta- ja käyttöoikeus tilaajan sovelluksen kone- ja lähdekieliseen versioon.

Käyttäessään näitä oikeuksia Tilaaja huolehtii siitä, että toimittajan liikesalaisuudet pysyvät salassa julkisuuslain mukaisesti.

(5) Kohdan 12(4) määräykset eivät kuitenkaan koske valmisohjelmistoja, jollei toisin ole sovittu. Valmisohjelmiston käyttöoikeuksiin sovelletaan valmisohjelmiston valmistajan tai tekijänoikeudenhaltijan määrittelemiä käyttöoikeusehtoja.

(6) Edellä sanotut tilaajan oikeudet sovellukseen eivät muuta tai laajenna takuuta tai toimittajan muuta vastuuta siitä, mikä takuu- ja hyväksymisehtojen tai muiden velvoitteiden tai vaatimusten osalta koski tilaajan sovellusta sen alkuperäisessä sovellusympäristössä.

13 Ylläpito

(1) Toimittaja antaa tilaajan sovellukselle erikseen sovittavat tuki- ja ylläpitopalvelut, samoin sovituille valmisohjelmistoille. Toimittaja sitoutuu tarjoamaan tuki- ja ylläpitopalvelut vähintään yhden vuoden ajan laskettuna tilaajan sovelluksen hyväksymisestä.

14 Valmisohjelmiston lähdekoodin talletus

(1) Jos tilaaja vaatii, toimittaja pyrkii myötävaikuttamaan siihen, että toimituksen kohteeseen kuuluvan valmisohjelmiston lähdekoodi yhdessä siihen tilaajaa varten tehtyjen muutosten ja lisäysten kanssa talletetaan puolueettoman lähdekoodin talletuspalvelun tarjoajan (escrow-agentin) haltuun siten, että tilaaja saa lähdekoodin ja sen käyttöoikeuden, mikäli

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta LUONNOS

- i. valmisohjelmistojen oikeuksien haltijan toiminta päättyy; tai
- ii. toimituksen kohteelle ei ole saatavissa ylläpitoa toimittajalta, kyseisen valmis-ohjelmiston oikeudenhaltijalta tai muulta kolmannelta taholta olennaisesti vastaavin ehdoin kuin toimittaja ja tilaaja ovat ylläpidosta sopineet.

15 Muutoshallinta

(1) Muutoksena ei näitä ehtoja sovellettaessa pidetä sovittujen toiminnallisuuksien toteutusjärjestyksen muuttamista, projektin kokonaisaikataulun sisällä tapahtuvia aikataulumuutoksia, sellaisia resurssimuutoksia, joilla ei ole vähäistä suurempaa vaikutusta, tai muita vastaavia vähäisiä muutoksia.

(2) Kaikki muutokset ja niiden vaikutukset toimitusaikatauluun tai hintaan on sovittava kirjallisesti yhteisesti sovittua menettelyä käyttäen. Muutos voi lisätä tai vähentää toimituksen kohteen laajuutta.

(2) Tilaaja korvaa muutokset, jos niistä aiheutuu toimittajalle lisätyötä ja lisäkustannuksia. Tämä edellyttää, että muutosten veloittamisesta on sovittu etukäteen kirjallisesti.

16 Viivästyminen

(1) Viivästyksenä pidetään sitä, että ehdottomat vaatimukset täyttävää toimituksen kohdetta tai muuta sovittua tuotosta ei toimiteta sovituksessa aikataulussa. Iteraation sisällä sovituksi tehtävän työn tekemättä tai hyväksymättä jääminen käsitellään puutteena ja tehtävä siirretään tehtäväksi myöhemmässä iteraatiossa tai sovitaan muutettavaksi. Tämän mahdollisista vaikutuksista projektin hintaan ja maksupisteisiin sovitaan samassa yhteydessä.

(2) Mikäli sopijapuoli havaitsee viivästyvänsä toimituksessaan tai velvoitteessaan tai pitää viivästystä todennäköisenä, sopijapuolen on viivytyksettä kirjallisesti ilmoitettava toiselle sopijapuolelle viivästyksestä ja sen vaikutuksesta sopimuksen täyttämiseen. Sopijapuolet sopivat tarvittaessa uudesta toimitusajasta.

(3) Jos toimitus viivästyy toimittajan vastuulla olevasta syystä, toimittaja maksaa tilaajalle sopimussakkoa jokaiselta alkavalta seitsemän (7) vuorokauden pituiselta ajanjaksolta, jolla toimittaja ylittää sopimuksessa toimitukselle tai sen osalle sovittun määräpäivän. Sakko kultakin edellä mainitulta ajanjaksolta on 0,5 prosenttia viivästyneen toimituksen kohteen kauppahinnasta. Sakko on kuitenkin enintään 7,5 prosenttia kyseisestä hinnasta. Sakon suuruuteen ei vaikuta viivästyksen aiheuttaman vahingon suuruus. Tuotteen tai palvelun viivästyksen rinnastetaan käytön estävä asiakirjojen ja tietojen viivästyminen.

(4) Toimittajalla ei ole oikeutta saada sopimussakkoa tilaajan viivästyksestä.